

Lustrum

Sollemnia aedificii a. D. MCMXI inaugurati

Separatum

Lustrum

Ménesi út 11–13.
Sollemnia aedificii a.D. MCMXI inaugurati

Ediderunt
László Horváth, Krisztina Laczkó, Károly Tóth,
et
András Péterffy (Appendix)

Typotex Kiadó–Eötvös Collegium
Budapest, 2011

Sumptibus NKA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

© Auctores et compositores, 2011
ISBN 978 963 279 441 9

Lócsi Levente

René Roudaut

Ambassadeur de France en Hongrie

Tisztelt Miniszter Úr, tisztelt Államtitkár Asszony, tisztelt Elnök Úr, tisztelt Rektor Úr, Kurátor Úr, Kollegák, kedves Barátaim!

Nagyon örülök, hogy itt lehetek Önökkel az Eötvös József Collegiumban, és megnyithatom ezt a konferenciát. Egy teljes beszéd elmondása magyarul nekem még túl nehéz. Engedjék meg, hogy franciául folytassam.

Il y a des lieux où souffle l'esprit, et l'on sent dans ces locaux prestigieux au milieu de cette assemblée éminente que le Collège Eötvös József est un de ces lieux.

C'est pour l'Ambassadeur de France une occasion d'autant plus réjouissante de participer à cette commémoration que dès son origine le Collegium a été étroitement lié à l'Ecole Nationale Supérieure de la rue d'Ulm à Paris.

Le Baron József Eötvös eut l'idée de cette coopération avec l'ENS en 1875, et c'est son fils Lorand Eötvös qui fonda le Collegium vingt ans après en 1895, souhaitant s'inspirer des objectifs, de l'organisation et de l'esprit de l'ENS :

– lettre de 1911 de Géza Bartoniek, « BG úr », premier directeur du Collegium, au recteur de l'Université de Paris : « Nous gardons les yeux fixés sur l'Institut de la Rue d'Ulm afin d'en emprunter les principes structuraux et d'introduire au collège la culture française aussi largement que possible ». L'inspiration n'était pas heureusement du mimétisme, de l'imitation, le Collegium exprimant la spécificité du génie hongrois, de la psychologie du peuple hongrois et de son caractère irréductiblement magyar,

– lettre pleine d'humour de István Sőtér dans Magyar–Francia Kapcsolatok, 1945 : « Le Collège Eötvös est aussi français qu'un monastère cistercien du Moyen Âge ressemblait à Cîteaux. Une île française dans un océan de barbarie, mais avec un esprit particulier, plus romantique et moins positiviste qu'à Paris ».

La lecture parallèle de l'histoire et de la philosophie des deux institutions – Collegium et ENS – fait apparaître une parenté très proche :

- Un grand nombre d'enseignements et de recherche dans la plupart des disciplines littéraires et scientifiques.

- L'accent sur la sélection, le choix de l'excellence, mots peu à la mode de nos jours : le concours très sélectif de l'ENS et le non moins sélectif « fejkopogtatás » du Collegium.
- L'interdisciplinarité, le souci de décloisonner les savoirs, de les mettre en relation, de trouver des synergies nouvelles.
- Une grande ouverture internationale se marquant par l'apprentissage des langues. « Le monolinguisme est une nouvelle forme d'analphabétisme ».
- Le suivi individualisé des élèves : – tutorat – système de mentor.
- La richesse relationnelle de la vie de campus.
- L'importance des réseaux d'anciens élèves.

Les résultats ne peuvent être que brillants. Pour ne prendre que l'ENS : 12 prix Nobel (7 physique, 1 chimie, 1 économie(Gérard Debreu), 3 littérature (Sartre, Romain Rolland, Bergson) et 8 médailles Fields (mathématiques).

Je sais que pour le Collegium, l'énumération des anciens élèves est tout aussi éblouissante.

Je mentionnerai également le fait que le Collegium et l'ENS ont formé les plus grands connaisseurs des études française en Hongrie : Sándor Eckhardt, Béla Zolani, Béla Köpeczi qui a créé une fondation, Imre Szabics et Vilmos Bárdosi. Je salue l'activité de l'Atelier d'Etudes Françaises sous la direction de M. Imre Szabics et de Mlle Brigitta Vargyas qui entretiennent la flamme de l'excellence.

Toute commémoration est aussi l'occasion de faire le point et de se projeter vers l'avenir en identifiant les défis auxquels les institutions – Collegium et ENS – doivent faire face. Je les résumerai en 3 points :

1 – capitaliser sur le meilleur de l'expérience passée :

- viser l'excellence,
- valoriser le travail, l'effort : « labor omnia vincit improbus »,
- penser l'homme dans toutes ses dimensions : intellectuelle, humaine, sociale et spirituelle.

2 – ne pas avoir de complexes vis-à-vis de la « modernité » : absolue nécessité de promouvoir les sciences humaines et de combattre la tentation de laisser la priorité aux « sciences dures ». Certes, il faut des mathématiques, de la physique, de la chimie, de l'informatique, des sciences de l'ingénieur, mais il faut aussi et surtout donner du sens à cette activité humaine, insérer ces enseignements dans une recherche de valeurs, avec le souci de rendre nos sociétés plus humaines et plus solidaires.

3 – enfin, exigence d’adaptation aux défis nouveaux :
se penser dans un monde globalisé, développer les relations avec les institutions au-delà des pays développés, pays émergents ou en développement, redéfinir les relations avec le privé et le monde de l’entreprise, sans confusion des rôles, mais nécessité de développer les synergies, les financements, les axes de recherche.

Selon la devise de Dezső Keresztury, poète et ministre de l’Education à qui l’on doit la reconstruction du Collegium, devise devenue celle du Collegium, « Szabadon szolgál a szellem ».

Tartalomjegyzék

<i>Laudationes externorum</i>	9
René Roudaut	11
François Laquièze	14
Monique Canto-Sperber	15
Salvatore Ettore	16
Andrea Ferrara	18
Chiara Faraggiana di Sarzana	21
P. J. Rhodes	23
Herwig Maehler	24
Chris Carey	26
Mike Edwards	28
Shawn Gillen	29
Nikolaus Hamm	32
Elisabeth Kornfeind	34
Leonore Peer	36
Christian Gastgeber	38
Hermann Harrauer	42
Herbert Bannert	45
Jana Grusková	46
Christine Glaßner	47
August Stahl	48
Javier Pérez Bazo	50
Alicia Gómez-Navarro	52
 <i>Laudationes Hungarorum</i>	 57
Réthy Miklós	59
Hoffmann Rózsa	61
Dux László	65
Mezey Barna	67
Szepessy Tibor	70
Hiller István	73
Keszei Ernő	74
Dezső Tamás	76
Kozma László	77

Soós Anna	79
Pintér Károly	82
Kátai Zoltán	84
Körmendy Mariann	85
Karsai György.....	87
Kincses János	90
<i>Rectores</i>	93
Conspectus	95
Gerevich Tibor: Az Eötvös Collegium története – Bartoniek Géza (1854–1930)	96
Kiss Jenő: Gombocz Zoltán életéről és munkásságáról	103
Markó Veronika: Szabó Miklós	113
Nagy János: Keresztury Dezső	126
Pál Zoltán: Lutter Tibor	132
Szijártó István: A világra nyitott ablak	136
Vekerdy József	145
Bertényi Iván: Igazgatói működésem az Eötvös József Collegiumban (1993–1996) . . .	147
Bollók János.....	149
Takács László	154
<i>Historica • Res gestae</i>	161
Gángó Gábor: Eötvös József és barátai egyetemi éveiről, különös tekintettel a politikatudományi képzésre	163
Garai Imre: A magyar középiskolai tanári szakma kialakulása	176
Tóth Magdolna: „A budai parti ígéretföldje”	203
Kovácsik Antal: Az Eötvös Collegium Ménesi úti épületének felavatása a korabeli sajtó tükrében	211
Markó Veronika: Hogyan lett az Eötvös József Collegium könyvtárából az Irodalomtudományi Intézet Eötvös Könyvtára?	220
Szójka Emese: Fülep Lajos néprajzi gyűjteménye	236
Kucsman Árpád: Kémikusok a régi Eötvös Collegiumban	272
Győri Róbert: A múlttal való tudományos leszámolás – Eötvös collegista geográfusok az 1950-es években	288
Czifrusz Márton: Helyek és pozíciók újraírása – Wallner Ernő, Lettrich Edit és a hazai szociálgeográfiai iskola viszonya Mendöl Tibor örökségéhez	312
Tóth Károly: Művészettörténészek az Eötvös Collegiumban (1896–1950).....	328
Ritoók Zsigmond: Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban.....	345
Kucsman Árpád – Liptay György: Eötvös-kollégisták a Fasori Gimnázium tanári karában	348
Kapitány Adrienn: Az 1950-es évek a Kollégium történetében.....	365

Marafkó László: Nagyhatalmak ugratása, avagy groteszk lapok az Eötvös Kollégium félmúltjából	378
Dénes Iván Zoltán: Diákmozgalom Budapesten 1969-ben	383
Bakos István: Emlékeim a kollégista Kilencekről	401
ifj. Arató György: „Szabadság a jelszavunk” Március 15-e az Eötvös Kollégiumban, 1955–1984	410
Szabics Imre: Az Eötvös József Collegium és az École Normale Supérieure	419
Nemes Tibor: Az Eötvös Collegium és az École Normale Supérieure közötti közvetlen kapcsolatok újraélesztése a 80-as években	428
Bubnó Hedvig: Összefoglaló a collegiumi spanyol nyelvoktatásról, 1992–2010	432
<i>Historica • Magistri</i>	435
Korompay H. János: Horváth János és az Eötvös Collegium	437
Móser Zoltán: Ha a szellem napvilága ragyog	456
Farkas Zoltán et alii: Czebe Gyula élete dokumentumokban	463
Szakály Sándor: Szurmay Lajos, tábornok az Eötvös Collegiumból	553
Szávai János: Gyergyai Albert és az Eötvös Collegium	563
Ress Imre: Hugo Kleinmayr és a germanisztikai oktatás megalapozása az Eötvös Collegiumban	570
Kiss Jenő: Zsirai Miklós	579
Keszthelyi Lajos: Bay Zoltán	596
Pál Zoltán: Keresztury Dezső igazgatósága az állambiztonsági megfigyelések tükrében	599
Keszthelyi Lajos: Faragó Péter	612
Farkas Zoltán: Gyóni Mátyás	617
Papp István: Kettős ügynök – Nagy Péter, Szabó Dezső és az állambiztonság	625
Balogh Elemér: Szász Imre versus Brusznay Árpád	638
Bottyán Gergely: Antal László és a mai magyar nyelvtudomány	643
Dörnyei Sándor: Emlékezés Tomasz úrra	648
Ifj. Tomasz Jenő: Tomasz úr és az Eötvös Collegium	653
<i>Memorabilia</i>	683
„Felújítani azt, ami érdemes” – Beszélgetés Elekfi Lászlóval	685
Tóth Gábor: Az idő sodrában	709
Lekli Béla: Az Eötvös Kollégium az 1956 utáni években	836
Gereben Ferenc: Egyetemi évek (1962–1967)	838
Kósa László: Az Eötvös Kollégiumban éltem én is (1963–1967)	861
Bakos István: Az Eötvös Kollégium autonómiaöregvései és Baráti Körének megalakítása	889
Galántai Ambrus: Szubjektív történelem	899

Studia Germanica 923

Balázs Sára: "Freiwillig dient der Geist":

Germanistik in der Veranstaltungsreihe des Lustrum Saeculare Collegii 925

Eve-Marie Kallen: Dezső Keresztury als Kulturvermittler und Pädagoge

und das Eötvös-Collegium 928

August Stahl: „Schlussstück”. Rilkes Sicht und Deutung des Todes 944

Frank Baron: Die Entstehung des Faust-Mythos im 16. Jahrhundert 962

Christine Glaßner: Zur handschriftlichen Überlieferung der Visiones Georgii 967

András F. Balogh: Schlacht der Stereotype in der Vngrischen

Schlacht des Jacob Vogel 975

Ilona Feld-Knapp Cathedra Magistrorum – Lehrerforschung.

Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen 982

Géza Horváth: Elmar Tophoven, der Begründer des Europäischen

Übersetzer-Kollegiums 997

Anita Czeglédy: „Schutzmarke: der Steg.”

Interkulturalitätin Márton Kalász' Lyrik 1006

Studia Slavica 1021

Katalin Kroó: Slawistik in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1023

Urs Heftrich: Lew Tolstoi und Anton Tschechow: Zum Doppeljubiläum 2010 1025

Bettina Kaibach: Raum für Nostalgie: Steppe und Prärie in Anton Čechovs Step'

und Willa Cathers My Ántonia 1032

Wolf Schmid: Eventfulness and Context 1052

Studia Classica 1065

Tamás Mészáros: Klassische Philologie in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1067

Mike Edwards: The Application of Criticism to Textual Criticism 1069

Herwig Maehler: Pindar und die Tyrannen 1076

P. J. Rhodes: The Erxadieis inscription 1084

Artes 1093

Teleki Pál, a Collegium kurátora (1920–1941) 1095

Epikus és komikus collegiumi enumeráció 1935-ből – Közreadja: Takács László 1100

Farkas Zsuzsa: Fotótörténeti adalékok az Eötvös Collegium archív fotóiról 1119

Süle Ágnes Katalin: Az Eötvös Collegium épülete 1137

Havas László: Hadrianus mint Pseudo-Alexandros? 1146

Sántháné Gedeon Mária: Kultúraközi kommunikáció: magyarságkép az angol mint lingua franca tükrében	1156
Csuday Csaba: Az irodalom: „negatívan élni”	1161
Szlukovényi Katalin: Kollégisták, költők, korszakok: szépirodalmi hagyományok az Eötvös Collegiumban	1165
<i>Membra et alumni</i>	1179
<i>Pro patria defuncti</i>	1211
Tartalomjegyzék	1215
Appendix – Mellékletek jegyzéke	1221

Kedves Olvasó!

Önre gondoltunk, amikor a könyv előkészítésén munkálkodtunk. Kapcsolatunkat szorosabbra fűzhetjük, ha belép a *TypoKlubba*, ahonnan értesülhet új kiadványainkról, akcióinkról, programjainkról, és amelyet a www.tygotex.hu címen érhet el. Honlapunkon megismerkedhet kínálatunkkal is, egyes könyveinknél pedig új fejezeteket, bibliográfiát, hivatkozásokat találhat, illetve az esetlegesen előforduló hibák jegyzékét is letöltheti.

Kiadványaink egy része e-könyvként (is) kapható:

www.interkonyv.hu

Észrevételeiket a velemeney@tygotex.hu e-mail címen várjuk.

Kiadja az Eötvös Collegium és a Typotex Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: dr. Horváth László – Votisky Zsuzsa

Tördelte: Vidumánszki László

A borítót tervezte: Tóth Norbert

Terjedelem: 85,6 (A/5) ív

Nyomta és kötötte: Séd Nyomda, Szekszárd

Felelős vezető: Katona Szilvia